

IDEA (LOPS21)

FI2 Etiikka

10. Kärsimys ja tahto

Virittäytyminen aiheeseen

- Lue sarjakuva ja pohdi:
  - Minkälaisen elämänfilosofian se sisältää?
  - Onko sarjakuvan esittelemä ote elämään houkutteleva? Perustele kantasi.
  - Muistuttaako sarjakuvan elämänfilosofia jotain tuntemaasi elämänfilosofiaa?

Arthur Schopenhauer

- Saksalainen filosofi, jonka mukaan elämä on pohjimmiltaan mieletöntä, ristiriitaista ja täynnä kärsimystä.
  - Pessimisti.
- Kärsimyksen aiheuttaa elämäntahto.
  - Sokea tahto jatkaa elämää ja itsekäs tahtominen johtaa kärsimykseen.
- Tahtomisesta vapautuminen avaa mahdollisuuden myös kärsimyksestä vapautumiseen (vrt. Buddhalaisuus).
- Taiteen ja luonnon kautta yksilö voi aavistaa myös muiden kärsivän samalla lailla.
  - Myötätunto, vapautuminen kärsimyksestä.

Friedrich Nietzsche ja tahto

- Saksalainen filosofi, joka inhosi sovinnaisuutta ja tavan vuoksi toimimista.
- Tahto ei ole kärsimyksen aiheuttaja vaan elämää ruokkiva voima.
- Ihmisen on jatkuvasti ylitettävä itsensä.
  - On traagista, jos ihminen vain tyytyy tyytyväisyyteensä.

Friedrich Nietzsche ja sovinnaisuus

- Sovinnaisuuksista on päästävä eroon.
- Sovinnaisuus on taipumus toimia tietyllä tavalla vain tavan vuoksi, muiden miellyttämiseksi.
- Nietzscheille pahin sovinnaisuus on kristinusko ja siinä esiintyvä ajatus ihmisen alistumisesta osaansa.
- Nietzsche sanoo: *Jumala on kuollut.*
  - Mitään moraalista johtajaa tai auktoriteettia ei ole olemassa.
  - Vain yksilö itse voi määritellä, mitä voi olla.
  - Elääkseen hyvää elämää ihminen ei tarvitse Jumalaa.

Friedrich Nietzsche ja yli-ihminen

- Koska hyvää ja paha ei ole, eivätkä vallitsevat moraalikäsitteet merkitse mitään, ihmisen tehtäväksi tulee kaikkien arvojen uudelleenarviointi.
- Arvojen uudelleenarviointiin kykenee vain **yli-ihminen**.
  - intohimoinen, rohkea, vapaa, vahva ja luova olento
  - ihminen, joka ottaa elämänsä ohjat omiin käsiinsä.
- Yli-ihminen määrittelee elämänsä arvon itse, irrallaan totutuista malleista.
- Nietzsche'n etiikan ylin tavoite on, että ihminen tulee anteeksi pyytelemättä omaksi itsekseen.

Nietzsche ja arvot

- Lähtökohtana nihilismi:
  - ”Jumala on kuollut.”
  - Valmiita arvoja ei ole.
- Mutta Nietzschen ajattelu kulkee nihilismin yli: ihmisen on asetettava arvonsa itse, ylitettävä itsensä (Übermensch).

Pohdi

- Mitä mieltä Nietzsche olisi sarjakuvassa esitellyistä elämänfilosofisista ajatuksista? Hyväksyisikö Nietzsche ne?

Tehtävä

Idea 2, luku 10, tehtävä 2 (s. 107):

Nietzsche ei voinut sietää sovinnaisuutta. Missä mielessä seuraavat voivat olla esimerkkejä sovinnaisuudesta, missä mielessä omasta aidosta valinnasta?

- a) Nasima valitsee lukion ammattikoulun sijaan.
- b) Tero menee naimisiin.
- c) likku pitää vaatteita päällä koulussa, vaikka oikeasti haluaisi olla alasti.
- d) Paavo leikkaa hiuksensa lyhyiksi täyttäessään 30 vuotta.